

Αποστόλης Αγγελόπουλος

Ψυχολόγος – Ψυχοθεραπευτής – Ομαδικός Αναλυτής

Αιγινήτου 2 & Απ. Παύλου, Θησείο, 11851 Αθήνα

Τηλέφωνο: ++3 210 3422073, **e-mail:** angelopoulos.a@gmail.com

Site: www.apostolisangelopoulos.gr

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΣ ΔΕΣΜΟΣ, ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΟΜΑΔΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Ομιλία στον Ελληνικό Οργανισμό Ψυχοθεραπείας & Παιδείας στην Ομαδική Ανάλυση, 08/06/2015.

Έναυσμα για αυτήν την εισήγηση αποτέλεσαν οι αντιφατικές κοινωνικές αναπαραστάσεις της σχέσης ανάμεσα στην οικογένεια και την κοινότητα που την περιβάλλει ή την ευρύτερη κοινωνία.

Σε πολλές περιπτώσεις η οικογένεια εμφανίζεται σαν μία νησίδα τρυφερότητας και στοργής που πλήττεται βάνουσα από τις καλπάζουσες αλλαγές στις οικονομικές και κοινωνικές σχέσεις, καθώς και από τους νόμους και τις κρατικές πολιτικές επιλογές. Η οικογένεια κατ' επέκταση προβάλλεται ως προπύργιο της ατομικότητας ενάντια στην μαζικότητα των σύγχρονων κοινωνιών (κρίση της οικογένειας, μοναξιά, συντροφικότητα, διαπαιδαγώγηση, ωριμότητα κ.α.).

Σε άλλες πάλι περιπτώσεις η οικογένεια εμφανίζεται ως θεσμός - "κύτταρο" - της κοινωνίας που επιβάλλει αξίες και εγκλωβίζει τα άτομα σε ψυχολογικές και διαπροσωπικές αλληλεπιδράσεις μακριά από κάθε κριτική κοινωνική σκέψη και δράση. Η οικογένεια εδώ προβάλλεται ως "αντικοινωνική", συντηρητική και ανορθολογική, αφού κοινωνικοποιεί τα μέλη της μέσα από την οργάνωση της ατομικής ψυχικής κανονικότητας και της άρνηση της συλλογικής εμπειρίας (νεύρωση, οικογενειοκρατία, ιδιωτεία, ατομισμός).

Η αντιφατικότητα αυτής αναπαράστασης οφείλεται τόσο στην ιδεολογικοποιημένη αντίληψη της δυτικής πυρηνικής οικογένειας ως κορωνίδας της ιστορικής της εξέλιξης, αλλά και στην αναγωγή των πολύπλοκων κοινωνικών σχέσεων σε "κοινωνικό περιβάλλον" του ατόμου και την ιδεολογικοποιημένη αντίληψη της κοινότητας ως ενιαίου και συνεκτικού ψυχολογικού πεδίου. Με άλλα λόγια οι σχέσεις οικογένειας – κοινότητας συχνά αντιμετωπίζονται ως συγκρουσιακές ανάλογα με την στρατηγική της "ουτοπίας" μας. Η ιστορική προσέγγιση και η διαπολιτισμική μελέτη των οικογενειών συνηγορούν σε αυτό.

Η ομαδική ανάλυση με τον "εντοπισμό του συμπτώματος στις σχέσεις", την "εσωτερίκευση του πλέγματος των σχέσεων ως ολότητας" και τη διάκριση των δυναμικών των ομάδων ανάλογα με το μέγεθός τους, προσφέρει μια συνολική πρόταση για την διαλεκτική σχέση ατόμου – ομάδας και οικογένειας – κοινότητας.

Βιβλιογραφία

- Αλεξάκης, Ε. (2002) Οικογένεια. Στο: Δημόσιος και Ιδιωτικός Βίος στην Ελλάδα: Οι Νεότεροι Χρόνοι. Πάτρα: ΕΑΠ.
- Angelopoulos A. & Stathopoulos N. (2011) Family change in Greece, contradicting values and personal growth: implications for psychotherapy. Paper presented at the 4th Regional Mediterranean Congress of the IAGP Sep. 2011 Porto, Portugal
- Berkman L. (2000) "Social support, social networks, social cohesion and health". *Social Work in Health Care*, 31(2), 3–14.
- Brown D. & Zinkin L. (eds.) (1994) *The Psyche and the Social World. Developments in Group Analytic Theory*. London: Jessica Kingsley Publications.
- Brown D. (2006) *Resonance and reciprocity. Selected papers*. London: Routledge.
- Foulkes, S.H. (1964). *Therapeutic Group Analysis*. London: G. Allen & Unwin. Maresfield Reprints 1984.
- de Maré, P., Piper, R. & Thompson, S. (1991). *Koinonia: From Hate, through Dialogue, to Culture in the Large Group*. London: Karnac Books.
- Hopper, E., (2003). *Traumatic experience in the unconscious life of groups*. London: Jessica Kingsley Publishers.
- Kagitcibasi C., (2006). Theoretical perspectives on family change. In: Georgas, J., Berry, J.W., van de Vijver, F.J.R., Kagitcibasi C., & Poortinga, Y.H., (eds) (2006). *Families Across Cultures. A 30-Nation Psychological Study*. New York: Cambridge University Press, p. 72-89.
- Κατάκη, Χ. (1998) Οι τρεις ταυτότητες της ελληνικής οικογένειας. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Lasch C. (2007) Λιμάνι σε έναν άκαρδο κόσμο. Η οικογένεια υπό πολιορκίαν. Αθήνα: Νησίδες.
- Mylonas, K., Gari, A., Giotsa, A., Pavlopoulos, V., & Panagiotopoulou, P., (2006) Greece. In: Georgas, J., Berry, J.W., van de Vijver, F.J.R., Kagitcibasi C., & Poortinga, Y.H., (eds) (2006). *Families Across Cultures. A 30-Nation Psychological Study*. New York: Cambridge University Press, p. 344-352.
- Nelson G. & Prilleltensky I. (2003) *Community psychology: In pursuit of liberation and well-being*. New York: Palgrave Macmillan.
- Pahl R. (2006) Μια φιλική κοινωνία. Στο: Kraemer S & Roberts J. (eds.) *Περί του συναισθηματικού δεσμού. Πολιτικές για μια ασφαλή κοινωνία*. Αθήνα: Πολύτροπον.
- Ρήγα Α.-Β. (2008) Η οικογένεια στην Ελλάδα σήμερα. Θεωρητικές προσεγγίσεις και ερευνητικά δεδομένα. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Scharf, D.E., & Scharff, J.S., (1992). *Object Relations Family Therapy*. N.Y.: Aronson.
- Scheff T. (2001) "Shame and Community: Social Components in Depression". *Psychiatry: Interpersonal & Biological Processes*, 64(3), 212-224.
- Schneider S. & Weinberg H. (eds.) (2003) *The Large Group Revisited: The Herd, Primal Horde, Crowds and Masses*. London: Jessica Kingsley Publishers.
- Skynner, R. (2003) *Θεραπεία οικογένειας. Η ομαδικοαναλυτική προσέγγιση ως ανοικτό σύστημα*. Αθήνα: Σαββάλας.
- Volkan, V.D. (2001) "Transgenerational Transmissions and Chosen Traumas: An Aspect of Large-Group Identity". *Group Analysis*, 34(1), 79–97.